

ÕPPEAINE NIMETUS	AJALUGU LÕK
ÕPPEAINE KIRJELDUS	<p>Õppeaine kirjeldus ja eesmärgid</p> <p>Ajaloo õpetamine põhikoolis kujundab õpilastes huvi ajaloo vastu. See hõlmab arusaamist sündmustest ja muutustest oma lähikonna ning inimkonna ajaloos ja aja kulgemise seaduspärasustest. Õpetus algab õpilase ja tema pere elukäigu seostamisest kodukoha ja Eesti ajaloo. Aine käsitlemine aitab luua teadmist, et iga inimene on osa ajaloost ning et ajalugu mõjutab igaüht. Õpetamine põhineb kontsentrisuse printsiibil, toetudes ajateljele ning lähtudes varemõpitust.</p> <p>Õppeaine eesmärgid on:</p> <p>tekitada huvi oma pere, kodukoha ja kodumaa mineviku vastu; laiendada ainealaseid teadmisi; suunata aduma inimeste eluolu muutumist läbi aja; suunata mõistma aja kulgemise seaduspära; arendada lugemis- ja kirjutamisoskust; laiendada sõnavara; arendada oskust küsida vajadusel abi ja selgitusi; õpetada mõistma enda kui kodaniku rolli ühiskonnas ning oma õigusi ja kohustusi.</p> <p>Õpetuse eesmärgid</p> <p>Ajalooõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb huvi mineviku vastu; teab, et minevik on olnud muutuv ja väga mitmekesine; 2) omab üldist ettekujutust Eesti ajaloost ja sellega seoses üldjoontes kogu maailma ajaloost; 3) kirjeldab abivahendite toel olulisi ajaloosündmusi, inimeste eluviisi ja tegevusalasid õpitud ajastutel; 4) teab, et maailmas toimunud sündmused on otseselt või kaudselt mõjutanud nii Eestis kui ka mujal Euroopas toimunud sündmusi; teab, et poliitikal on suur roll maailma riikide omavahelistes suhetes; 5) nimetab oma põhiõigusi ning kohustusi Eesti Vabariigi kodanikuna, kirjeldab Eesti riigi valitsemiskorda; 6) teab ja väärtustab kombeid ning traditsioone oma kultuuris; väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning määratleb end oma rahva liikmena; 7) leiab infot eri teabeallikatest, oskab hinnata erinevate teabeallikate usaldusväärsust.
	TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD
I KOOLIASTE	

II KOOLIASTE	<p>Õpitulemused II kooliastmes</p> <p>6. klassi lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb huvi oma pere, kodukoha ja kodumaa vastu; 2) mõistab ajatelje abil sündmuste ajalist järgnevust ja ajaloo jaotamist ajastuteks; 3) tajub eluolu ja esemelise keskkonna muutumist läbi aja; 4) teab, kuidas muutus inimeste eluolu muinasajal; 5) teab mõnd olulist ajaloolist isikut ja tema rolli ajaloos. <p>Lõiming üldpädevustega</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kultuuri- ja väärtuspädevus – tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires; 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme; 3) enesemääratluspädevus – mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne; 4) õpipädevus – õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele; 5) suhtluspädevus – suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele; 6) matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus – lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt;
--------------	--

7) ettevõtlikkuspädevus – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärgid ning võtab vastutuse oma tegude eest;

8) digipädevus – orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

III KOOLIASTE

Õpitulemused III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) teab, kuidas on läbi ajaloo muutunud eestlaste eluolu ja esemeline keskkond;
- 2) teab mõningaid Eesti ajalugu mõjutanud sündmusi Euroopa ja maailma ajaloos;
- 3) teab uusaja ja lähiajaloo sündmusi Eesti ajaloos;
- 4) mõistab oluliste isikute rolli Eesti, Euroopa ja maailma ajaloos;
- 5) mõistab ajatelje abil sündmuste ajalist järgnevust ja ajaloosündmuste täpset dateerimist;
- 6) teab Eesti Vabariigi valitsemiskorda ja seda, kuidas riik toimib; väärtustab oma kodumaad ja selle kodanikuks olemist.

Lõiming üldpädevustega

1) kultuuri- ja väärtuspädevus – tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;

2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme;

3) enesemääratluspädevus – mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhivad oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne;

4) õpipädevus – õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib

	<p>kavandatut. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele;</p> <p>5) suhtluspädevus – suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele;</p> <p>6) matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus – lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt;</p> <p>7) ettevõtlikkuspädevus – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärgid ning võtab vastutuse oma tegude eest;</p> <p>8) digipädevus – orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.</p>	
	<p>ÕPITULEMUSED</p>	<p>ÕPPESISU <i>sh praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused</i></p>
<p>1.klass</p>		
<p>2.klass</p>		
<p>3.klass</p>		
<p>4.klass</p>		
<p>5.klass</p>		
<p>6.klass</p>	<p>Sissejuhatus (7 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõistab, et ajalugu on lugu erinevatest aegadest; • mõistab, et ajatelg kujutab aja kulgemist ning oskab sellele märkida oma sünniaja ning käesoleva aasta • näitab perepilte ja räägib oma pereliikmetest; • nimetab oma lähisugulasi ja teab nende ameteid; 	<p>Mis on ajalugu? (2 tundi)</p> <p>Ajaarvamine (1 tund)</p> <p>Mida me minevikust mäletame? (1 tund)</p> <p>Suguvõsa ajalugu (1 tund)</p> <p>Minu suguvõsa (2 tundi)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • oskab nimetada seiku oma lapsepõlvest ja räägib oma kodust; • koostab oma pere sugupuu; • saab eluliste näidete varal aru mõistete "sugupuu", "põlvkond" ja "esivanemad" tähendusest; • peab oluliseks põlvkondade vahelisi sidemeid ja hindab teadmisi oma sugulaste kohta; • • mõistab, et möödunud sündmused nii tema enda elus kui ka ümbritsevas maailmas ongi ajalugu. • • Meenutused kui ajalooallikad (8 tundi) • Oskab nimetada sarnasusi ja erinevusi enda vanemate ning vanavanemate lapsepõlve vahel; • oskab nimetada sarnasusi ning erinevusi linna- ja maainimeste elus tänapäeval ja minevikus; • oskab võrrelda koolielu tänapäeval ja minevikus; • oskab võrrelda inimeste toitumis- ja riietumisvõimalusi minevikus ja tänapäeval. <p style="text-align: center;">Kirjalikud ja esemelised ajalooallikad (12 tundi)</p> <p>Uurib ja iseloomustab mõnd vana eset ning võrdleb seda tänapäevasega; nimetab olulisemaid Eesti/kodukoha muuseume; teab, milleks on muuseumid vajalikud ja mida seal eksponeeritakse; nimetab ja eristab ajalooallikaid; teab, milleks arhiivid on vajalikud ja mida seal säilitatakse; nimetab kodukoha vanemaid hooneid/linnamägesid/kalmistuid; võrdleb tänapäevaseid ja vanu hooneid ning elamistingimusi;</p>	<p>Vanemate (ema, isa) lapsepõlve aegne elu maal (1 tund)</p> <p>Vanemate lapsepõlve aegne elu linnas (1 tund)</p> <p>Vanavanemate elu maal nende noorusajal(1 tund)</p> <p>Vanavanemate elu linnas nende noorusajal (1 tund)</p> <p>Kool läbi aegade (2 tundi)</p> <p>Toit inimeste elus eri aegadel (1 tund)</p> <p>Eri ajastute inimeste rõivad (1 tund)</p> <p>Vanad asjad jutustavad minevikust (2 tundi)</p> <p>Muuseum (2 tundi)</p> <p>Kirjalikud ajalooallikad, arhiiv (1 tund)</p> <p>Vanad ehitised jutustavad minevikust (2 tundi)</p> <p>Rehetare (1 tund)</p> <p>Ajaloo jäljed maastikul ja maapõues (1 tund)</p> <p>Raamatud räägivad ajaloost (1 tund)</p> <p>Filmid räägivad ajaloost (2 tundi)</p>
--	---	--

	<p>teab, et maapõuest võib leida esemeid, ehitisi ja säilmeid, mis annavad ajaloo kohta teavet; oskab nimetada mõningaid eesti filme ja raamatuid, mis käsitlevad ajaloosündmusi.</p> <p>Kodukoht läbi aegade (8 tundi)</p> <p>Teab, millised leiud viitavad esmasele inimasustusele; teab üldist inimeste eluolust eri ajastutel (elukoht, eluviis, tegevused); oskab võrrelda tänapäevast ja vanavanemate lapsepõlveaegset kodukohta.</p>	<p>Esimesed märgid inimasustusest Eesti aladel (1 tund)</p> <p>Kodukoht muinasajal (1 tund)</p> <p>Kodukoht keskajal (1 tund)</p> <p>Kodukoht vanavanemate lapsepõlves (1 tund)</p> <p>Eluolu kodukohas kaasajal (2 tundi)</p> <p>Kordamine (2 tundi)</p>
7.klass	<p>Muinasaeg (8 tundi)</p> <p>Joonistab ajatelje ning märgib sellele erinevad ajastud; kirjeldab lühidalt inimeste eluolu kiviajal; nimetab piltide abil esimesi koduloomi ja põllukultuure; selgitab põhjuseid, miks inimene loobus rändavast eluviisist; kirjeldab näidete varal, kuidas muutus tööriistade materjal ja kvaliteet metallide kasutuselevõtuga;</p>	<p>Ajaarvamisest (1 tund)</p> <p>Kiviaeg (1 tund)</p> <p>Tule kasutuselevõtt (1 tund)</p> <p>Karjakasvatuse ja põlluharimise algus (1 tund)</p> <p>Metallide kasutuselevõtt (2 tundi)</p> <p>Looduslike tingimuste osa inimkonna arenemisel (1 tund)</p>

	<p>kirjeldab näidete varal, kuidas looduslikud tingimused kujundasid muinasaja inimeste eluolu.</p> <p>Muinasaeg Eestis (7 tundi)</p> <p>Teab, kuidas tekkis ja lõppes jääaeg; joonistab ajatelje ning märgib sellele muinasaja ning esimeste teadaolevate asulate tekkeajad Eesti alal, teab esimesi asulakohti Eesti aladel ning mida seal on leitud; leiab Euroopa kaardilt Eesti asukoha; näitab Eesti kaardil esimesi asulakohti; kirjeldab eestlaste eluolu muinasajal ja selle lõpul; nimetab eestlaste naaberrahvaid ja -riike ja näitab neid kaardil.</p> <p>Vanaaeg (13 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele vanaaja ning selle olulisemad daatumid (nt kirja teke, Cheopsi püramiidi rajamine, Suure Hiina müüri ehitamine jne); teab, miks vanaaja riigid tekkisid suurte jõgede äärde; nimetab vanaaja riikidest pärinevaid leiutisi ja uuendusi (nt ehituses); nimetab vanaaja riikide kultuurisaavutusi; selgitab abiga olulisemaid teemakohaseid mõisteid; teab, kuidas ristiusk tekkis ja millised on ristiusu põhimõtteid.</p> <p>Eestlaste muistne vabadusvõitlus (7 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele muistse vabadusvõitluse toimumisaja; mõistab näidete varal, miks ristsõda meie aladele laienes; teab, millistest riikidest ristsõdijad tulid; teab muistse vabadusvõitluse olulisemaid lahinguid ja nende tulemusi ning tähtsamaid isikuid;</p>	<p>Muinasaja ajajärgud ja nende üldiseloostus: kordamine (1 tund)</p> <p>Jääaja lõpp ja esimesed inimasustuse jäljed Eesti aladel (1 tund)</p> <p>Muistsete eestlaste eluolu (2 tundi)</p> <p>Eestlased muinasaja lõpus (2 tundi)</p> <p>Eestlaste naaberrahvad ja kujunevad riigid (1 tund)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Mesopotaamia (2 tundi)</p> <p>Vana-Egiptus (2 tundi)</p> <p>Vana-India (1 tund)</p> <p>Vana-Hiina (1 tund)</p> <p>Vana-Kreeka (2 tundi)</p> <p>Vana-Rooma (2 tundi)</p> <p>Ristiusu teke (2 tundi)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Liivlaste ja lätlaste alistamine ristsõja käigus (1 tund)</p> <p>Muistse vabadusvõitluse algus (1 tund)</p> <p>Muistse vabadusvõitluse olulisemad lahingud (1 tund)</p> <p>Taanlased Põhja-Eestis (1 tund)</p> <p>Muistse vabadusvõitluse lõpp (1 tund)</p> <p>Miks eestlased lüüa said? (1 tund)</p>
--	---	---

	<p>teab, kuidas lõppes muistne vabadusvõitlus, mis see eestlastele kaasa tõi ja mis oli kaotuse põhjuseks.</p> <p>Eestlased võõra võimu all (7 tundi)</p> <p>Nimetab kaardi abil, kes valitsesid Eesti alasid pärast muistset vabadusvõitlust; märgib ajateljele Jüriöö ülestõusu ja reformatsiooni toimumisajad; selgitab eestlaste olukorda pärast võõra võimu alla sattumist; selgitab, miks Jüriöö ülestõus algas, kirjeldab sündmuste käiku; teab, kuidas Jüriöö ülestõus lõppes ja mida see eestlastele kaasa tõi; nimetab ja näitab kaardil keskaegseid linnu Eesti aladel; kirjeldab piltide abil keskaegset Tallinna ja selle kaitserajatisi; teab, kes oli Martin Luther ja millised uuendused ta algatas.</p> <p>Eesti varauusajal (10 tundi)</p> <p>Nimetab kaardi abil meie naaberriike ja -rahvaid; märgib ajateljele Liivi sõja toimumisaja ja Tartu Ülikooli asutamisaaja; nimetab Liivi sõjas osalenud riike ja selgitab üldist sündmuste käiku; kirjeldab lühidalt talupoegade elu muutust Rootsi ajal; teab, et Rootsi ajal hakati mõtlema maarahva harimisele ning tegevust alustasid esimesed talurahvakoolid; teab, kes oli Forselius, mis rolli omas kohalikus hariduselus tema loodud õpetajate seminar; teab, kuidas asutati Tartu Ülikool, mida seal õpetati; võrdleb Rootsi-aegset ja tänapäeva kooli.</p> <p>Suured leiutused ja avastused (9 tundi)</p>	<p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Eesti ala pärast vallutust (1 tund)</p> <p>Jüriöö ülestõus (2 tundi)</p> <p>Keskaegsed linnad Eestis (1 tund)</p> <p>Keskaegne Tallinn (1 tund)</p> <p>Reformatsioon (1 tund)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Eestlaste naabrid enne Liivi sõda (2 tundi)</p> <p>Liivi sõda (2 tundi)</p> <p>Eesti Rootsi riigi koosseisus (2 tundi)</p> <p>Eestikeelse koolihariduse algus (2 tundi)</p> <p>Tartu Ülikool (1 tund)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Teaduse ja tehnoloogia areng keskaja lõpul (2 tundi)</p>
--	---	---

	<p>Nimetab hiliskeskaegseid teadussaavutusi; näitab kaardil ja nimetab riike, kust maadeavastajad teele asusid ning kuhanad jõudsid; märgib ajateljele Ameerika avastamise Columbuse poolt ning Magalhãesi ümbermaailmareisi toimumisaja; nimetab muutusi meresõidu arengus; teab Kolumbuse tähtsust ajaloos; räägib abivahendite toel esimesest reisist ümber maailma; selgitab, mida töid endaga kaasa maadeavastused; nimetab asumaadest Euroopasse toodud põllukultuure, loomi ja kombeid.</p>	<p>Trükikunsti leiutamine (1 tund)</p> <p>Tulirelvade kasutuselevõtmine ja kaitseehitiste muutumine (1 tund)</p> <p>Meresõidu arenemine ja Ameerika avastamine (2 tundi)</p> <p>Esimene teekond ümber maailma (1 tund)</p> <p>Kordamine (2 tundi)</p>
<p>8.klass</p>	<p>Maailm uusajal (12 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele uusaja kokkuleppelise alguse, Ameerika iseseisvussõja, Suure Prantsuse revolutsiooni, Napoleoni sõjakäigud; nimetab ja näitab kaardil suuremaid Euroopa riike ja Põhja-Ameerikat; selgitab lühidalt piltide abil Ameerika iseseisvuspüüdlusi, sõja käiku ja tulemusi; nimetab lühidalt piltide abil Suure Prantsuse revolutsiooni olulisemaid sündmusi, tähtsamaid tegelasi ja saavutusi; kirjeldab lühidalt piltide abil Napoleoni sõjakäike ja nimetab tema olulisemaid saavutusi; kirjeldab lühidalt kaardi abil mõne Euroopa riigi saatust pärast Napoleoni sõdu; kirjeldab lühidalt piltide abil, kuidas tööstusrevolutsioon muutis maailma: üleminek tööstuslikule tootmisele (aurumasin), muutused transpordis (auruvedur ja -laev), fotograafia jne.</p> <p>Eesti Tsaari-Venemaa võimu all (10 tundi)</p>	<p>Mis on uusaeg? (1 tund)</p> <p>Euroopa uusaja algul (1 tund)</p> <p>Ameerika iseseisvussõda ja USA sünn (2 tundi)</p> <p>Suur Prantsuse revolutsioon (2 tundi)</p> <p>Napoleoni sõjad (2 tundi)</p> <p>Euroopa pärast Napoleoni sõdu (1 tund)</p> <p>Tööstusrevolutsioon ja olulisemad leiutised (2 tundi)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Põhjasõda ja Peeter I (2 tundi)</p>

	<p>Märgib ajateljele Põhjasõja toimumisaja, pärisorjuse kaotamise Eesti- ja Liivimaal; nimetab ja näitab kaardil suuremaid Euroopa riike; teab, kuidas muutus talupoegade elu pärast pärisorjuse kaotamist; võrdleb lühidalt skeemi abil päris- ja teoorjust; kirjeldab piltide abil mõisnike elu; selgitab teo- ja raharendi erinevust, teab, kuidas algas talude päriseksostmine; teab, mis põhjustas talupoegade hulgas pahameelt ning põhjustas rahutusi</p> <p>Eesti talurahva elu 19. sajandil (9 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele 19. sajandi; nimetab piltide abil talupere liikmed ja nende rollid; nimetab piltide abil taluhooneid ja nende otstarvet; nimetab pudulohuseid, keda talus peeti; kirjeldab pildi abil rehielamut ja selle sisustust; teab, milline otstarve oli rehielamul vilja töötlemisel; nimetab piltide abil talupere olulisemaid töid ning tööriistu; kirjeldab lühidalt talupere igapäevast ja pühadeaegset toidulauda ning võrdleb neid tänapäevastega; võrdleb 19. sajandi ja tänapäeva inimeste igapäevaelu; nimetab kalendri abil olulisemaid rahvakalendri tähtpäevi ja teab mõningaid kombeid; kirjeldab piltide/filmi näitel koolielu 19. saj talurahvakoolis ja võrdleb seda tänapäevasega; nimetab õppeaineid valla- ja kihelkonnakoolis ja võrdleb neid oma tunniplaaniga.</p> <p>Rahvuslik ärkamisaeg (11 tundi)</p>	<p>Eesti pärast ühendamist Venemaaga, muudatused majanduses (1 tund)</p> <p>Talupoegade koormiste suurendamine (1 tund)</p> <p>Pärisorjus, selle kaotamine ja asendamine teoorjusega (2 tundi)</p> <p>Mõisnike eluolu (1 tund)</p> <p>Teorendilt raharendile ja talude päriseksostmine (1 tund)</p> <p>Talurahvarahutused, Mahtra sõda (1 tund)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Talupere (1 tund)</p> <p>Talu hooned (1 tund)</p> <p>Talupere aastaringised tööd (2 tundi)</p> <p>Talurahva söök ja söögikombed (1 tund)</p> <p>Rahvakalender ja rahvakombed (1 tund)</p> <p>Talurahvakoolid (2 tundi)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Ärkamisaja eellugu ja Kr. J. Peterson (1 tund)</p>
--	---	---

	<p>Märgib ajateljele ärkamisaja olulisemad sündmused; nimetab lühidalt ärkamisajale eelnenud sündmusi ja tegelasi; nimetab piltide abil ärkamisaja tähtsamaid tegelasi ja teab nende olulisemaid saavutusi; nimetab Eesti esimesi kutselisi teatreid ja linna, kus need kodulinna; teab, kelle eestvõttel, millal ja kus toimus esimene üldlaulupidu ning kirjeldab seda sündmust lühidalt; selgitab, mis on rahvaluule; teab, kuidas pandi alus Eesti Rahva Muuseumi kogudele.</p> <p>Tööstuse areng/venestamisaeg (8 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele Eesti rahvusvärvide esmase kasutuselevõtu (EÜS-i lipp); näitab kaardil 19. saj lõpu Eesti tööstuslinna ja raudteeühendusi; kirjeldab piltide abil tööliste elu- ja töötingimusi 19. sajandi lõpus ning võrdleb neid tänapäevaste oludega; kirjeldab lühidalt ja näidete varal, miks venestamine algas ning milles see seisnes; nimetab piltide abil rahvusliku liikumise juhte venestamisajal; nimetab piltide abil tuntumaid spordiseltsidest võrsunud spordikuulsusi.</p> <p>Eesti XX sajandi alguses (7 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele 1905. a revolutsiooni; näitab kaardil Vene impeeriumi; nimetab lühidalt revolutsiooni põhjusi ning selgitab piltide abil selle sündmusi; kirjeldab lühidalt näitvahendite toel 1905. a sündmusi Eestis: streigid, mõisate põletamine, karistussalkade tegutsemine; näitab kaardil maid, kuhu eestlased välja rändasid;</p>	<p>Fr. R. Kreutzwald ja „Kalevipoeg“ (2 tundi) J. V. Jannsen ja „Postimees“ (1 tund) Vanemuise Selts ja I üldlaulupidu (2 tundi) L. Koidula ja Eesti teatri algus (2 tundi) J. Hurt (1 tund) C. R. Jakobson (1 tund) Kordamine (1 tund)</p> <p>Esimesed vabrikud ja raudteed Eestis (1 tund) Tööliste elu (1 tund) Venestamisaeg (1 tund) Rahvuslik liikumine venestamisajal (1 tund) EÜS ja Eesti rahvusvärvide algus (1 tund) J. Tõnisson ja „Postimees“ (1 tund) Karskus- ja spordiseltsid, G. Lurich (1 tund) Kordamine (1 tund)</p> <p>Eesti majandus XX sajandi algul (1 tund) 1905.-1907. aasta revolutsioon (1 tund) Revolutsioonisündmused Eestis (2 tundi) Eesti enne I maailmasõda, väljarändamine (1 tund) Eesti kultuur XX sajandi algul (1 tund) Kordamine (1 tund)</p>
--	--	---

	<p>nimetab piltide abil 20. saj alguse tuntumaid Eesti kirjanikke, kunstnikke ja heliloojaid ning olulisi kultuurisündmusi (Eesti Rahva Muuseumi ja esimese eestikeelse keskkooli avamine).</p> <p>Maailm enne ja pärast I maailmasõda (13 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele I maailmasõja toimumisaja, 1917. a revolutsiooni; nimetab piltide abil 19. saj lõpu ja 20. saj alguse olulisemaid leiutisi (kino, auto, lennuk jne); näitab kaardil impeeriume ja nende asumaid; nimetab lühidalt I maailmasõja põhjusi ja kirjeldab selle algust; nimetab piltide abil I maailmasõja käigus kasutusele võetud sõjalisi uuendusi; näitab kaardil pärast I maailmasõda tekkinud uusi riike; kirjeldab lühidalt rahva olukorda tsaari-Venemaal ning selgitab, miks ja kuidas revolutsioon aset leidis; kirjeldab piltide ja kaardi abil sündmusi Eestis 1917. aastal; teab, kuidas ja millal Eesti iseseisvus.</p>	<p>Suured leiutused ja avastused (2 tundi)</p> <p>Suurriikide ajastu (Briti impeerium, Ameerika Ühendriigid, Tsaari-Venemaa, Saksamaa, Prantsusmaa) (1 tund)</p> <p>I maailmasõja põhjused ja algus (1 tund)</p> <p>1917. aasta revolutsioon Venemaal ja Nõukogude võimu kehtestamine (2 tundi)</p> <p>I maailmasõja lõpp (1 tund)</p> <p>Sündmused Eestis 1917. aastal (1 tund)</p> <p>Sündmused Eestis 1918. aastal (1 tund)</p> <p>Kordamine (4 tundi)</p>
9.klass	<p>Eesti Vabadussõda (5 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele Vabadussõja toimumise ja Tartu rahu sõlmimise aja; näitab kaardil Vabadussõja käiku ja nimetab olulisemaid lahinguid; nimetab piltide abil Vabadussõja-aegseid olulisemaid tegelasi; kirjeldab lühidalt piltide ja kaardi abil sõda Landeswehriga;</p>	<p>Vabadussõja algus (1 tund)</p> <p>Eesti vabastamine (1 tund)</p> <p>Sõda Landeswehriga (1 tund)</p> <p>Vabadussõja lõpp ja Tartu rahu sõlmimine (1 tund)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p>

	<p>selgitab lühidalt, miks oli võit Landeswehri üle eestlaste jaoks oluline (Võidupüha tähistamine); kirjeldab, kuidas ja mis tingimustel lõppes Vabadussõda; kirjeldab, millal, kus ja kelle vahel sõlmiti Tartu rahu.</p> <p>Eesti Vabariik 1918-1940 (5 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele Eesti esimese iseseisvusaja; näitab kaardil Eestit ja nimetab tema tähtsamaid välispartnereid; nimetab piltide abil Eesti põllumajanduse ja tööstuse põhilisemat toodangut; nimetab piltide abil Eesti olulisemaid poliitika- ja kultuuritegelasi; nimetab esimese iseseisvusaja tähtsamaid haridusasutusi (TÜ, TTÜ, Kõrgem Sõjakool)</p> <p>Maailm kahe maailmasõja vahel (3 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele maailmasõdade vahelise aja; näitab kaardil ja nimetab Euroopa riike pärast I maailmasõda; kirjeldab piltidele toetudes Saksamaa ja selle elanike olukorda pärast I maailmasõda; kirjeldab lühidalt (abiga), kuidas Hitler võimule tuli; kirjeldab piltidele toetudes eluolu Nõukogude Liidus; nimetab piltide abil Nõukogude Liidu valitsejaid (Lenin, Stalin).</p> <p>Teine maailmasõda 1939-1945 (4 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele II maailmasõja toimumisaja; näitab kaardil ja nimetab olulisemaid sõjas osalenud riike;</p>	<p>Asutav Kogu ja maareform (1 tund)</p> <p>Eesti Vabariigi sise- ja välispoliitika (1 tund)</p> <p>Põllumajandus, tööstus, kultuur ja haridus Eesti Vabariigis (2 tundi)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Saksamaa pärast I maailmasõda (1 tund)</p> <p>Kommunistlik Nõukogude Liit (1 tund)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>II maailmasõja käik (1 tund)</p> <p>Okupatsioonid ja sõjasündmused Eestis (1 tund)</p>
--	---	---

	<p>kirjeldab lühidalt piltidele toetudes II maailmasõja käiku ja selle tulemusi; kirjeldab lühidalt piltide abil okupatsioonide aegset elu Eestis; kirjeldab lühidalt eestlaste valikuid sõja ajal ja nimetab, kelle poolel sõditi; kirjeldab lühidalt, kuidas sõda Eesti ja eestlaste jaoks lõppes; kirjeldab, kuidas sõda mõjutas kodukohta; näitab kaardil ja nimetab riike, kuhu eestlased sõja lõpus põgenesid.</p> <p>Eesti ja muu maailm pärast II maailmasõda (6 tundi)</p> <p>Märgib ajateljele II maailmasõja lõpu, Eesti taasiseseisvumise ja Nõukogude Liidu lagunemise; näitab kaardil ja nimetab Euroopa riike pärast II maailmasõda; kirjeldab lühidalt suurriikide vahelisi suhteid pärast II maailmasõda; kirjeldab abiga, kuidas toimus märtsiküüditamine; kirjeldab näidetele tuginedes elu Nõukogude Eestis; kirjeldab piltidele toetudes Eesti taasiseseisvumisele viinud sündmusi (fosforiidisõda, öölaulupeod, Balti kett); nimetab põhjusi ja sündmusi, miks NSVL kokku varises.</p> <p>Ühiskonnaõpetus (8 tundi)</p> <p>teab, et tähtsaim seadus on põhiseadus, kus on kirjas inimeste õigused ja kohustused ning toob nende kohta näiteid; nimetab riigi sümboleid; nimetab võimul olevat presidenti ja peaministrit; nimetab piltide abil kõiki Eesti presidente; nimetab erakondi; nimetab linnapead/vallavanemat; nimetab ameteid, kes tagavad riigi siseturvalisust (politsei, päästeamet, kiirabi) ja kirjeldab lühidalt nende ülesandeid; oskab vajadusel abi kutsuda (112);</p>	<p>Sõjategevuse lõpp Eestis (1 tund)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Maailm pärast II maailmasõda, külm sõda (1 tund)</p> <p>Nõukogude Eesti (2 tundi)</p> <p>Nõukogude Liidu kokkuvarisemine (1 tund)</p> <p>Eesti taasiseseisvumine (1 tund)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p> <p>Põhiseadus ja Eesti riigi sümboolid (1 tund)</p> <p>Riigikogu, riigipea, valitsus (1 tund)</p> <p>Kohalik omavalitsus (1 tund)</p> <p>Korraldus (1 tund)</p> <p>Riigikaitse (1 tund)</p> <p>Kohus (1 tund)</p> <p>Eesti ja rahvusvahelised organisatsioonid (Euroopa Liit, NATO) (1 tund)</p> <p>Kordamine (1 tund)</p>
--	--	--

	<p>kirjeldab lühidalt kaitseväge ja kaitseliidu ülesandeid ja teab nende erinevust; teab, millega tegelevad kohtud; teab, mis on kohtuniku, prokurööri ja advokaadi roll kohtuistungil; nimetab olulisemaid rahvusvahelisi organisatsioone, kuhu Eesti kuulub ja teab nende sümboleid.</p>	
--	--	--